

4. Философия: Энциклопедический словарь / под редакцией А.А. Ивина. – М.: Гардарики. – 2004. – 1072 с.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України, 09.09.2005, № 35, ст. 446, стор.1358.
6. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України від 04.09.1998. – 1998 р., № 34, стаття 227.
7. Орахелашвили Д.Б. Понятие налоговых споров и отдельные направления их разрешения в Российской Федерации: автореф. дисс. на соиск. ученой степени кандидата юридических наук: спец. 12.00.14 «Административное право; финансовое право; информационное право» / Орахелашвили Дмитрий Багратович. – Москва, 2004. – 19 с.
8. Цветков И.В. Налогоплательщик в судебном процессе: практическое пособие по судебной защите. – 2-е издание переработанное и дополненное / Цветков И.В. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 49 с.
9. Тильчик В.В. Поняття і суть податкових спорів між органами державної податкової служби та платниками податків / В.В. Тильчик // Часопис Київського університету права: український науково-теоретичний часопис / Київський ун-т права НАН України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – Київ, 2010. – № 3. – С. 110-114.
10. Овсянников А.А. Совершенствование отдельных элементов налоговой системы России как фактор экономического развития хозяйствующих субъектов: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 «Административное право; финансовое право; информационное право» / Овсянников А.А. – Москва., 2004. –189 с.
11. Конверський А.Є. Логіка: підручник [для студентів юридичних факультетів] / А.Є. Конверський. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 304 с.
12. Чеботарева М.В. Организационно-правовые основы деятельности адвоката по защите прав доверителя в налоговых спорах: автореф. дисс. на соиск. ученой степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 «Судебная власть, прокурорский надзор, организация правоохранительной деятельности» / М.В. Чеботарева. – Москва., 2011. –185 с.
13. Усенко Є.А. Правове регулювання процедур вирішення податкових спорів: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Усенко Євгенія Андріївна; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2010. – 19 с.

УДК 342:634.8:663.25

ЕФЕКТИВНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ВИНОРОБНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Дулов С.В., аспірант

Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

У статті розглядається доцільність та ефективність законодавства про підтвердження відповідності виноробної продукції і його вплив на забезпечення якості вина в Україні. Аналізуються проблеми практичного застосування законодавства про підтвердження відповідності та пропонуються шляхи їх вирішення. Звертається увага на досвід розвинених країн щодо управління якістю виноробної продукції. Поставлені важливі завдання, які потребують вирішення для забезпечення високої якості виноробної продукції та розвитку галузі в цілому.

Ключові слова: підтвердження відповідності, сертифікація, виноробна продукція, адміністративно-правове регулювання.

Дулов С.В. ЭФФЕКТИВНОСТЬ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРОЦЕДУРЫ ПОДТВЕРЖДЕНИЯ СООТВЕТСТВИЯ ВИНОДЕЛЬЧЕСКОЙ ПРОДУКЦИИ В УКРАИНЕ / Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова, Украина.

В статье рассматривается целесообразность и эффективность законодательства о подтверждении соответствия винодельческой продукции и его влияние на обеспечение качества вина в Украине. Анализируются проблемы практического применения законодательства о подтверждении соответствия и предлагаются пути их решения. Обращается внимание на опыт развитых стран по управлению качеством винодельческой продукции. Поставлены важные задачи, которые требуют решения для обеспечения высокого качества винодельческой продукции и развития отрасли в целом.

Ключевые слова: подтверждение соответствия, сертификация, винодельческая продукция, административно-правовое регулирование.

Dulov S.V. THE EFFECTIVENESS OF ADMINISTRATIVE AND REGULATORY PROCEDURES FOR CONFORMITY ASSESSMENT OF WINE MAKING IN UKRAINE / Odessa national university after I.I. Mechnikov, Ukraine.

This article discusses the feasibility and effectiveness of the legislation on conformity assessment of wine making and its impact on quality of wine in the Ukraine. The problems of practical application of legislation on conformity assessment and suggests ways to address them. Attention is drawn to the experience of developed countries on quality control of wine production. Posed major challenges that require solutions to ensure high quality wine making and development of the industry as a whole.

Key words: statement of compliance, certification, wine making, administrative and legal regulation.

Проблема якості вина, завжди була й залишається актуальною. Вона є стратегічною проблемою, адже від вирішення проблеми якості товарів залежить стабільність економіки нашої держави. Підвищення якості вина є запорукою його конкурентоспроможності на внутрішньому й зовнішньому ринках. Процес поліпшення якості вина необхідний не тільки для одержання прибутку, але головне – суспільству в цілому, адже від цього залежить здоров'я та життя мільйонів українців, що споживають цей продукт. Крім цього, актуальність теми також обумовлена відсутністю правової оцінки проблеми якості вина, яка має важливе значення з точки зору реформування виноробної галузі.

Це питання частково досліджувалось у працях Ансоффа І., Бодді Д., Гличева А.В., Довбні А.А., Посіднічкова І.І., Єгорової Л.Г., Ільєнкової С.Д., Мішина В.М., Ноулера Л., Хауелла Дж., Голда Б., Коулмена Е., Шульги О.Н., Огвоздіна В.Ю., Павленка Л.Г. та ін.

Мета написання статті – на основі аналізу нормативного матеріалу та досвіду європейських країн з'ясувати ефективність законодавства про підтвердження відповідності виноробної продукції і його вплив на забезпечення якості вина в Україні та запропонувати своє бачення розв'язання проблеми якості, яка в певній мірі існує на українському ринку вина.

Підтвердження відповідності продукції, у тому числі і виноробної, є однією з складових державної технічної політики, яка проводиться з метою:

запобігання виробництву продукції небезпечної для життя, здоров'я та майна громадян і навколишнього природного середовища; сприяння споживачеві в компетентному виборі продукції; створення умов для участі суб'єктів підприємницької діяльності в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі. Отже, законодавство про підтвердження відповідності продукції, регулює відносини, що виникають у процесі управління якістю продукції, її безпеки для людини, екологічної безпеки і поширюється на виробників та постачальників продукції незалежно від форми власності і видів діяльності, на органи з сертифікації, випробувальні лабораторії, а також відповідні органи державної влади.

Згідно зі ст.1 Закону України «Про підтвердження відповідності», підтвердження відповідності – видача документа (декларація про відповідність або сертифікат відповідності) на основі рішення, яке приймається після проведення відповідних (необхідних) процедур оцінки відповідності, що довели виконання встановлених вимог [1]. Отже, іншими словами – це діяльність, наслідком якої є гарантування того, що продукція відповідає встановленим законодавством вимогам.

Ст.10 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» передбачає, що спирт етиловий, коньячний і плодовый, спирт етиловий ректифікований виноградний, спирт етиловий ректифікований плодовый, алкогольні напої та тютюнові вироби підлягають підтвердженню відповідності в законодавчо регульованій сфері шляхом сертифікації [2].

Сертифікація продукції в Україні поділяється на обов'язкову та добровільну. Згідно з П.26.23. Наказу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики «Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні», вина виноградні, плодови, шампанські та ігристі, газовані інші напої зброджені міцністю від 8,5% об. підлягають обов'язковій сертифікації [3].

Обов'язкова сертифікація на відповідність проводиться виключно в державній системі сертифікації УкрСЕПРО. Роботу в системі сертифікації УкрСЕПРО організує Державний Комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики, який також є національним органом з сертифікації. Відповідно до ст.14 Декрету Кабінету Міністрів України «Про стандартизацію і сертифікацію», на Державний Комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики (далі Держспоживстандарт) покладено створення та забезпечення функціонування державної системи сертифікації, а саме, Держспоживстандарт України:

- визначає основні принципи, структуру та правила системи сертифікації в Україні;
- затверджує переліки продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації, із зазначенням нормативних документів, на відповідність яких проводиться сертифікація;
- здійснює контроль за додержанням правил сертифікації та за сертифікованою продукцією і інформує заявлені організації та громадськість з результатами сертифікації;
- проводить акредитацію органів із сертифікації та випробувальні лабораторії (центри);
- виконує реєстрацію сертифікатів відповідності (свідоцтв про визнання), веде їх Реєстр;
- веде Реєстр сертифікатів підприємств, які отримали сертифікат на систему якості;
- веде Реєстр атестатів виробництва, виданих підприємствам [4].

Держспоживстандарт та призначені ним органи з сертифікації законодавчо вповноважені виконувати роботи з обов'язкової сертифікації. У державній системі сертифікації продукції УкрСЕПРО діє 149 органів з сертифікації продукції та 811 випробувальних лабораторій.

Порядок та вимоги до проведення обов'язкової сертифікації виноробної продукції в державній системі сертифікації УкрСЕПРО (далі Система), врегульовано Наказом Державного комітету України з стандартизації, метрології та сертифікації «Про затвердження Правил обов'язкової сертифікації алкогольних напоїв» (далі Наказ) [5]. Згідно зі ст.1 Наказу порядок проведення сертифікації продукції складається з:

- подання заявки на сертифікацію;
- розгляду та прийняття рішення за заявою із зазначенням схеми (моделі) сертифікації;
- атестації виробництва продукції, що сертифікується, або аналізу функціонування сертифікованої системи якості, якщо це передбачено схемою сертифікації;
- відбору, ідентифікації та випробування зразків продукції;
- аналізу одержаних результатів, прийняття рішення про можливість видачі сертифіката відповідності та укладення ліцензійної угоди;
- оформлення акта про зберігання зразка-свідка сертифікованої продукції;
- видачі сертифіката відповідності, надання ліцензії та занесення сертифікованої продукції до Реєстру Системи;
- визнання сертифіката або інших документів, що підтверджують відповідність імпоротної продукції вимогам чинних в Україні нормативних документів;
- технічного нагляду за сертифікованою продукцією під час її виробництва;

– інформації про результати робіт із сертифікації продукції.

Слід зазначити, що розпорядженням КМ України «Про скасування окремих пунктів Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні» від 23 грудня 2009 р. № 1689-р було скорочено перелік продуктів, що підлягають обов'язковій сертифікації. Таким чином, відтепер обов'язковій сертифікації не підлягають: тверді сири, рослинна олія, вершкове масло, маргарин, шоколадні цукерки, соки, мінеральні води, ковбаси, м'ясні продукти і консерви, чай, кава, риба, рибні консерви і пресерви [6].

Цей документ підготовлений Мінекономіки з метою усунення дублювання контролю за харчовими продуктами й приведення його у відповідність до чинного законодавства. Тим самим, Україна виконує зобов'язання, взяті на себе при вступі до СОТ.

В уряді впевнені, що скасування обов'язкової сертифікації харчових продуктів не призведе до погіршення забезпечення населення продукцією належної якості, оскільки залишається багаторівневий контроль за харчовими продуктами протягом всього процесу їх виробництва й обігу з боку санітарної та ветеринарної служб, а також територіальних органів Держспоживстандарту.

Аналогічна ситуація склалася і в Росії, де також відмінили обов'язкову сертифікацію на деякі види товарів, задля виконання вимог СОТ та щоб полегшити адміністративне навантаження на виробників [7].

Відміна сертифікації на деякі види продуктів є маленьким кроком назустріч виробникам, що сприятиме полегшенню їх діяльності. Але необхідно розуміти, що це не вирішує проблеми в цілому, адже все одно більша частина контролюючих органів залишилась і все ще має можливість, використовуючи недосконале законодавство та зловживаючи владними повноваженнями, втручатися в роботу підприємств, провокуючи корупцію.

Слід зазначити, що вдалий досвід у боротьбі з фальсифікацією має Грузія, яка демонструє останнім часом шалений темп економічного зростання. Зауважимо, що Грузія була регіоном Східної Європи, схожим, з точки зору криміналу, з Палермо. А зараз, за оцінкою Ради Європи, ця країна з точки зору безпеки знаходиться на другому місці в Європі після Ісландії. Рівень злочинності в Грузії в п'ять разів нижче, ніж у Росії та інших сусідніх країнах. Серед головних чинників, що забезпечили досягнення Грузії в області боротьби з економічною злочинністю, міжнародні експерти називають наявність сильної політичної волі, залучення нових кадрів, обмеження ролі держави, впровадження нестандартних підходів, адаптацію міжнародного досвіду до місцевих умов, стратегічне використання засобів масової інформації і ряд інших [8].

З вищезгаданого можна зробити висновок, що ніякий тотальний контроль з боку держави не зможе забезпечити високу якість товару. Значимо, що навіть у Радянський період, коли всі виноробні підприємства були державними, якість вина залишалась низькою. Адже постійно погіршувався сортовий склад виноградарства, низькою зазвичай була якість винограду і, як наслідок, поряд із невеликими партіями кращих еталонних вин, випускався так званий «вал» – десятки мільйонів дал масових міцних ординарних вин. Як правило, знеособлених і невисокої якості. У 1988 році з 200 млн. дал радянської винопродукції, 60% (120 млн. дал) припадало на частку кріплених ординарних вин. Для їх приготування щорік витрачалося близько 15 млн. дал харчового етилового спирту ректифікації невиноградного походження – картопляний, хлібний спирти. Таким чином, у кінці ХХ-го століття виноробне законодавство всіх цивілізованих країн, розрізняючись формою, виявилось близьким за змістом. У країнах ЄС стали виникати єдині міжнародні принципи виноробства, загальні підходи до класифікації вин, до етикетування готової продукції. І лише Радянський Союз залишився в стороні від світового ринку, від світової виноробної культури [9].

Цікавий досвід у контролі за якістю виноробної продукції пропонує Франція. Ще в 1935 році було випущено декілька законів, що визначали якість французького вина. На основі них була встановлена система Контролю найменувань за походженням (Appellation d'origine Contrôlée), яка управляється Національним інститутом найменувань і походження (Institut National des Appellations d'origine – INAO). Взагалі, у Франції одна з найстаріших регламентаційних систем і найстрогіші закони, що стосуються виноградарства і виробництва вин. Багато інших європейських систем були побудовані на їх основі. Сьогодні, у Франції є декілька десятків

тисяч марок вин, які поділяються на 4 основні категорії: столові вина – Vin de Table (VDT); місцеві вина – Vin de Pays (VDP); вина вищої якості з обмеженою територією – Vin Delimite de Qualité Supérieure (VDQS); вина з найменуванням контрольованим за походженням, – Appellation d'origine Contrôlée (AOC). Для виробництва столових вин використовують виноград різного походження, у тому числі вирощеного в різних регіонах Франції або в інших країнах. Столові вина повинні містити від 8,5 до 15% спирту. Якщо купажовані вина різних років урожаю, на їх етикетках рік урожаю не вказується. Контроль якості не вимагає від такого вина відповідності якому-небудь певному типу. Щодо місцевих вин, вони повинні походити з певної території (їх у Франції більше 130) і бути виготовленими зі встановлених для неї сортів винограду. Також, повинні містити не менше 9% спирту. Місцеві вина виробляють при дотриманні певної норми врожайності (як правило, 90 гектолітрів вина з гектара) і піддають контрольній дегустації. Часто місцеві вина є сортовими, тобто виготовленими з одного сорту винограду, найменування якого у такому разі, як правило виносять на етикетку. Як і столові вина, місцеві вина є ординарними, простими, але вони можуть витримуватися досить довгий термін, набуваючи нових смакових якостей і розкриваючи свій букет. Вина вищої якості з обмеженої території, виробляють на обмеженій території при дотриманні певних вимог щодо норми врожайності винограду з гектара. Вони підлягають обов'язковій контрольній дегустації і повинні відповідати вищим вимогам, якщо виробники зацікавлені в переведенні їх у вищу категорію AOC. Категорія VDQS має перехідний характер. Найпрестижнішими французькими винами є вина категорії AOC. Виготовлення цих вин строго регламентоване і контролюється Національним Інститутом Найменувань за походженням у Франції. Відповідно до закону від 30 липня 1935 року значна частина французьких виноградників розбита на апеласьони. У Франції нараховується близько 400 апеласьонів категорії AOC. Словом «апеласьон» (від франц. *appellation* – найменування) називають місцевість (регіон, общину, виноградник), на якій вироблено дане вино. Рішення про створення апеласьону приймає Національний Інститут Найменувань за походженням (скорочено INAO). Складається особливий юридичний акт – декрет, що визначає основні вимоги, яким повинне відповідати виробництво вина в даному апеласьоні, а саме: кордони апеласьону, дозволені сорти винограду, його максимальна врожайність, вік лози (не менше 4-х років), тип ґрунтів, на яких виноград може вирощуватися, тип (сухе, десертне, ігристе і так далі) і колір вироблюваного вина, мінімальний вміст спирту і так далі. Отже, залежно від розташування апеласьону встановлюється система правил, виконання яких гарантує оригінальність вин, вироблених на конкретній території. Важливо підкреслити, що назва апеласьон дається не вину або винограду, а певній ділянці землі, яка може мати площу від одного гектара до сотні тисяч гектарів. Виноградарі не мають права самостійно міняти територію апеласьону, вирощувати інші сорти винограду, використовувати відмінні від вказаних методи виноробства. Інакше вони позбавляються права на продаж своєї продукції під даним найменуванням [10].

Слід зауважити, що поняття вина з найменуванням, контрольованим за походженням зустрічається і в українському законодавстві. Закон України «Про виноград та виноградне вино» передбачає, що назва вина за найменуванням, контрольованим за походженням, надається кращим винам, виготовлення яких забезпечено стійкою сировинною базою і які мають високу якість протягом не менш як 5 років випуску. Усі стадії виробництва вина з найменуванням, контрольованим за походженням, повинні здійснюватися на підприємстві, розташованому в строго регламентованому географічному місці вирощування винограду. Вина з найменуванням, контрольованим за походженням, затверджуються центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики та продовольства за поданням виноробних підприємств [11]. На жаль, ця норма є лише декларативною, адже більш широкої регламентації вона не має, що ускладнює можливість її практичного застосування.

У переліку товарів, що не підлягають обов'язковій сертифікації немає алкогольних напоїв, що, на нашу думку, неправильно, адже ніякий контроль з боку держави не зможе забезпечити належну якість продукції краще ніж жорстка ринкова конкуренція. Вважаємо, що лише в умовах добросовісної конкуренції можливо задовольнити вимоги покупця, щодо якості продукції. Адже виробник, який не зможе запропонувати товар відповідної якості не виживе на ринку. Покупець повинен мати вибір, який товар йому купувати, а який ні. А отже, тільки здорова, добросовісна конкуренція зможе підвищити вжиток натурального вина серед українського населення і витіснити неякісну виноробну продукцію. Адже покупець ніколи не

обере низькоякісний продукт, якщо в нього буде вибір. Для цього необхідно мінімізувати можливість контролюючих органів втручатися в процес виробництва вина. Головну роль у забезпеченні контролю за якістю продукції повинні відігравати виробники виноробної продукції. Для цього вони мають акредитовані лабораторії та фахівців, які забезпечують контроль якості на всіх етапах виготовлення вина. А держава, через законодавчі механізми, повинна створювати сприятливе, конкурентне середовище і умови для стимулювання розвитку виноробної галузі. Зайве втручання в галузь в умовах ринку призведе до погіршення стану виробників вина та корупції.

На нашу думку, державний контроль за відповідністю продукції буде більш ефективним, якщо забезпечуватиметься на етапі її реалізації в торговельних мережах. Адже саме через торговельні мережі неякісний товар може потрапити до українських споживачів.

Крім того, вважаємо, що для забезпечення стабільної якості вина держава повинна зосередитись на вирішенні наступних нагальних завдань:

по-перше, запровадити механізм обов'язкового погодження проектів нормативно-правових актів, що регулюють питання виробництва виноградарської та виноробної продукції, а також експертизи проектів закладання виноградників із профільними науковими установами та профільними професійними об'єднаннями. Обов'язково запрошувати їхніх фахівців до обговорення законопроектів у комітетах Верховної Ради;

по-друге, створити спеціалізовану громадську організацію, до якої входили б виноробні підприємства і винарі зі всіх виноробних регіонів України і наділити її функціями суспільного контролю за якістю вина;

по-третє, забезпечити захист вітчизняних виноробних підприємств в умовах конкурентної боротьби на світовому ринку;

по-четверте, відмінити фіксовану плату за ліцензію на право оптової торгівлі алкогольними напоями для виробників (що становить 500000 грн.) та запровадити збір з одиниці реалізованої оптом продукції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про підтвердження відповідності: Закону України від 17.05.2001, № 2406-III-ВР // ВВР. – 2001. – № 32. – Ст. 169.
2. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19.12.1995, № 482/95-ВР // ВВР. – 1995. – № 46. – Ст. 346.
3. Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 4.05.2005, № 466/10746 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0466-05/page>
4. Про стандартизацію і сертифікацію: Декрет Кабінету міністрів України від 10.05.1993, № 46-93 // ВВР. – 1993. – № 27. – Ст.289.
5. Про затвердження Правил обов'язкової сертифікації алкогольних напоїв: Наказ Державного комітету України з стандартизації, метрології та сертифікації від 4.10.1996, № 570/1595. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0570-96/page>
6. Про скасування окремих пунктів Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12. 2009, № 1689-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR091689.html
7. Харитоновна К.М. Эксперты TatCenter.ru: Отмена обязательной сертификации – маленькая уступка бизнесу (18.10.2011) / К.М. Харитоновна [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.tatcenter.ru/article/106842/>

8. Щербакова М. Почему в Грузии удались реформы (23.05.2011) / М. Щербакова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://polit.ua/analitika/2011/05/23/georgia.html>
9. Левин Е.Б. Винодельческое право мира в XX столетии (10.11.2011) / Е.Б. Левин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://chitalky.ru/?p=1361>
10. Бурцев Б. Вина Франции. Категории вин (15.06.2011) / Б. Бурцев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ovine.ru/classification/france_classification.htm
11. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16.05.2005, № 2662-IV // ВВР. – 2005. – № 31. – Ст. 419.

УДК 342: 343.131.7 (477)

ПРЕЗУМПЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ: ДЕЯКІ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Зозуль І.В., магістр права

Запорізький національний університет

У статті в систематизованому вигляді подаються загальнотеоретичні аспекти правових презумпцій, специфіка феномена їх в адміністративному праві України.

Ключові слова: правові презумпція, види, адміністративне право України, презумпції, аспекти.

Зозуль І.В. ПРЕЗУМПЦИИ В АДМИНИСТРАТИВНОМ ПРАВЕ: НЕКОТОРЫЕ ОБЩЕТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье в систематизированном виде подаются общетеоретические аспекты правовых презумпций, специфика их феномена в административном праве Украины.

Ключевые слова: правовые презумпция, виды, административное право, презумпции, аспекты.

Zozul I.V. PRESUMPTIONS IN ADMINISTRATIVE LAW: SOME GENERAL THEORETICAL ASPECTS / Zaporizhzhia national university, Ukraine

The article in a systematic manner given general theoretical aspects of legal presumptions, the specificity of the phenomenon of administrative law in Ukraine.

Key words: legal presumption, views, administrative law, the presumption aspects.

Адміністративне право на сьогоднішній час перебуває в процесі реформування, що передбачає і суттєве оновлення адміністративного законодавства як його зовнішньої форми, що не може не вплинути на всі його складові елементи, у т.ч. і презумпції. Правові презумпції – закріплені в законодавстві припущення про наявність або відсутність юридичних фактів. Специфіка правових презумпцій в адміністративному праві обумовлюється особливістю самого адміністративного права, його комплексним, поліструктурним змістом, органічним поєднанням деліктної, процедурної і управлінської складових. Це питання є досить актуальним у наш час і, крім того, у вітчизняній науці адміністративного права майже не вивчалось. У наявності лише розгляд їх у контексті дослідження більш змістовних питань. До поля зору вчених потрапили питання презумпції невинуватості (наприклад, роботи В.К. Колпакова, Д.М. Лук'янця, І.О. Федорова та ін.), питання презумпції законності актів управління (наприклад, роботи В.П. Тимошука, Д.М. Лук'янця та ін.), презумпції відповідності посади (робота С.В. Ківалова). Проте комплексної роботи, яка б містила в узагальненому вигляді положення про правові презумпції в адміністративному праві, немає, що слід вважати суттєвою доктринальною прогалиною, яку потрібно відновити.

Мета роботи – на підставі дослідження наявних джерел, враховуючи загальнотеоретичні положення, виявити наявні презумпції в адміністративному праві, їх специфіку та запропонувати авторське визначення «презумпції в адміністративному праві».

Починаючи дослідження ролі презумпцій в адміністративному праві, слід звернутися до історії появи та розвитку поняття «презумпція». Процес виникнення та розвитку презумпцій має багатовікову історію, а теоретичні погляди щодо неї в різні історичні періоди істотно